

Kulturdepartementet
Postboks 8030 Dep.
0030 OSLO

Postboks 1025 Sentrum, 0104 Oslo
Telefon 21 02 34 00
Besøksadresse Tullins gate 2
Kontingentkonto 8380 08 68621
Bankkonto annet 8380 08 68605
post@forskerforbundet.no
www.forskerforbundet.no
Foretaksnr 971 422 505

Deres ref:

Vår ref: 152628/1

Vår dato: 23.09.2016

Høring - ny forskrift om avleveringsplikt for allment tilgjengelege dokument og endringer i forskrift til åndsverkloven

Vi viser til Kulturdepartementets brev av 20.06.2016 om ovennevnte.

Forskerforbundet setter pris på å bli hørt i denne saken, og har kun få kommentarer til forslagene. Disse gjelder bruk av annet pliktavlevert materiale siden denne bruken reiser opphavsrettslige problemstillinger, samt forhold knyttet til Nettarkivet.

Forholdet til annet pliktavlevert materiale

Som fagforening er Forskerforbundet spesielt opptatt av medlemmenes tilgjengelighet til det pliktavleverte materiale for forskning og forskningsformål, men ser også at tilgjengeligheten må balanseres i forhold til opphavsmennenes rettigheter, samt hensynet til personvernet.

Etter forslaget er tilgjengeligheten begrenset til (gjennom såkalt *strømming*):

- Tilgang til digitale dokumenter i Nasjonalbibliotekets lokaler.
- Brukstillatelse for forskere, studenter og personale i *UH-sektoren* til fire samtidige brukere, knyttet til IP-adresse (altså ikke knyttet til biblioteklokalet som sådan).
- Brukstillatelse til forsknings- og dokumentasjonsformål i lokalene til *folkebibliotek, Stortingsbiblioteket, Sametingets bibliotek og andre offentlige bibliotek* til to samtidige brukere, etter elektronisk godkjenning.

For å begrense tilgangen innføres det en karantenetid på to timer etter at aktiv bruk av dokumentet er avsluttet, samt at materialet ikke kan lastes ned. Denne begrensningen skal bidra til at opphavsmennenes enerett ikke krenkes urimelig. Vi viser i denne sammenhengen til §9 i forslag til Forskrift til pliktavleveringsloven, samt §1-10a og 1-10b i forslaget til endring av Forskrift til åndsverkloven.

Etter Forskerforbundets vurdering er det bra at Kunnskapsdepartementet foreslår en fleksibel ordning for bruk av digitalt pliktavlevert materiale knyttet til IP-adresser

Vi støtter også forslaget om en karantenetid på to timer etter aktiv bruk av dokumentet. Det er imidlertid noe problematisk at materialet kun er tilgjengelig på skjerm, og ikke kan skrives ut (jf. forslagens §1-10b). Dette kan begrense brukernes muligheter til analysing og sammenstilling av materialet. Vi oppfordrer departementet til å vurdere om det, innenfor rammen av lovverket, er muligheter for å tillate begrenset adgang til utskrift i spesielle tilfeller.

Etter §1-10a er tilgangen begrenset til fire digitale brukstillatelser for forskere, studenter og ansatte som er tilknyttet universitet eller høyskole, samt ved personlig fremmøte i Nasjonalbibliotekets lokaler. Forskerforbundet er noe betenkt over at det kun åpnes for fire samtidige brukere i denne store sektoren, men regner med at sektoren selv signaliserer behovene i sine hørings svar.

For forskere eller andre vitenskapelig ansatte ved forskningsinstitutt, museum, arkiv m.m begrenser §1-10a tilgangen deres til to brukertillatelser ved folkebibliotek, Stortingsbiblioteket, Sametingets bibliotek og andre offentlige bibliotek, samt ved personlig fremmøte i Nasjonalbiblioteket

Dette forslaget gir, etter vår vurdering, en for begrenset tilgang til bruk. Antallet lisenser bør fordobles, og ved de virksomhetene som har egne betjente biblioteker med fagutdannet personell, bør det være adgang til å bruke lisensene derfra.

Nettarkivet

I høringen foreslås det ikke forslag til bestemmelser om høsting og bruk av Nettarkivet, da departementet mener det ikke er behov for utfyllende bestemmelser på nåværende tidspunkt. Forskerforbundet har imidlertid merket seg at departementet foreslår etter §19 at det opprettes en nettarkivnemnd. Nemnda vil ha full autonomi ved avgjørelse av saker som klages inn. Det vil si at departementet ikke skal ha instruksjons- eller omgjøringsrett overfor Nettarkivnemnda i enkeltsaker. Det er et mål at Nettarkivnemnda skal veie personvern hensyn opp mot kulturvern hensyn. Det er derfor behov for faglig kompetanse på disse to områdene. Nasjonalbiblioteket oppnevner ett medlem med vara med kulturvernkompetanse, mens Datatilsynet oppnevner ett medlem med vara med personvernkompetanse. Kulturdepartementet oppnevner nemndas leder med vara. Lederen skal ha juridisk utdanning. (Se høringsbrevets side 29.)

Forskerforbundet støtter disse forslagene, men ser et visst behov for utfyllende bestemmelser. for eksempel vil en eventuell adgang til å kunne skrive ut nedlastet materiell, nedfelles i en slik bestemmelse.

Med vennlig hilsen
Forskerforbundet

Petter Aaslestad
Leder

Hilde Gunn Avløy
Generalsekretær